

תרגום בגוף המטופל

■ משרד הבריאות פירסם נוהל המחייב מתן שירותי תרגום רפואי, אולם פרויקט המעניק תרגום לדוברי אמהרית נמצא בסכנת סגירה

גנה נצו

פילוו הוראה פשוטה של הרופא, כמו 'תתכופף', יכולה להתפרש בצורה הרסנית כשהתרגום לא מדויק, אומרת המתרגמת איריס מלקו משירותי התרגום לאמהרית של העמותה לקידום בריאות יוצאי אתיופיה 'טנא בריאות'. "באמהרית 'תתכופף' יכולה להתפרש כקללה גסה, והיה מטופל אתיופי שכמעט הרביץ לרופא אחרי שבנו העביר את הבקשה בתרגום חופשי. זה פגע מאוד באותו מטופל, אדם בן 70. גם הרופא היה המום ומי תוסכל, כי בסך הכל נעשה מאמץ לטפל בחולה הכי טוב שאפשר. הם התקשרו אלי, השתמשתי במלה אחרת והכל הסתדר".

מרבית מעין אלה, ואף כאלה שעלולים להסתיים ברשלנות רפואית ומות, אינם נדירים במדינת ישראל. "טנא בריאות", הממוקם בחודרה, התרגום מעביר רית לאמהרית הוא שירות ארצי, שניתן ללא תשלום לכל מוסדות הבריאות. צרכניו מהווים כ-6% מהכלל המטופלים דוברי השפות הדרומיות בישראל. מלקו, בת 35, עובדת במוקד עם שני מתרגמים נוספים במשמרות בוקר וערב. על עובדים של 30-20 שעות טלפון ביום, כ-500 שיחות פשוטות ומתרגמים, המוראות פשוטות לשימוש בתרופות ועד הסברים מורכבים על תהליכים ובריאות. בשנים האחרונות פועלים גם פרויקטים לתרגום רפואי בטלפון הערבי ולרדיוס. הערבים הרדיוס הם יותר מ-90% מצרכני התרגום הרפואי בארץ.

לאחרונה מקדם משרד הבריאות את תחום התרגום הרפואי, דווקא בזמן ש'טנא בריאות' נמצאת בקשיים. העמותה אמנם מוציאה ונתמכת על ידי משרד הבריאות ומשרד הקליטה, אבל היא ניוונה בעיקר מתרומות, שלדבריו מנכ"ל העמותה, פתו ורמן, פסקו השנה. קופת העמותה הולכת ומתרוקנת ואם לא תקבל סיוע נוסף, בסוף אוקטובר היא תיסגר.

בתנועות ידיים

עמותת 'טנא בריאות' נוסדה בשנת 1998 כפרויקט מקומי של מחלקת המחקר בבית החולים הלל יפה. את שירותי התרגום הטלפוני מעביר ל'אמריקית פיתוח-2006. המתרגמים עוברים קורס מיוחד למתרגמים רפואיים, בישיבה שפר' עלת כבר כ-15 שנה בעולם המעי רבי, כחלק מטופל רפואי אכות. 'בישראל שלטה שנים רבות התי' פישה שלפיה עולים 'צריכים

שכיחות מחלת הסוכרת בקרב עולים מאתיופיה

מקור: זוח אי שווין בבריאות לשנת 2010, משרד הבריאות

גלו כלא יעילות מספיק. במחקר שנערך בבריאה בין 2006-2006, נמצא כי רבע מכלל המטופלים ביש ראל סובלים מתקשורת לקויה עם רופאיהם. לפי המחקר, רוב הרופאים הישראליים ינסו לאלתר ולחפש מתרגם מבין אנשי הצוות, וכמחציתם ישתמשו בתנועות ידיים כדי לתקשר עם המטופל. ברוב בתי החולים בארץ אין נהג לים כרויים לגבי תרגום. בנוסף לספק תמיכה נפשית למטופל חולה ללא מתרגם.

עצות אנונימיות

"המטופלים קוראים לנו הפה של הקהילה", אומרת מלקו. "מעבר לתרגום המילולי, מטר פלים שופכים בפנינו את לבם, מספרים לנו דברים שלא אומרים אפילו לקרובי משפחה. האדם בצד השני של תקו לא רואה אותי ולא מזהה, הכל לגמרי אנונימי, או דרבה יותר קל להפתח ולהישמע להוראות הרופא".

נושא רגיש אחד הוא טיפולי פרויות. "קשה מאוד לבקש מג' בר אתי'פת לתת רעץ לנחן כוס', מלקו אומרת. "בעולם המערבי זה מוקבל, אבל בתרבות שלנו זה סוף העולם. באתיופיה עקרות נחשבת לבישה הכי גדולה לגבר, ומי שנגלה את זה על עצמו, כבר עדיף לו למות. ובכל זאת, נבנים אתיופים שסירבו נחוצות לטיפו' לי פרות, בטופו של דבר קיבלו

מוקד שירותי התרגום של 'טנא בריאות'. תרגום בשטח נעשה בסיוע קרובי משפחה ועובדי ניקיון

תצלום: חני סרד

את זה באמצעות התרגום שלנו". גם חולי סוכרת, מחלה שאינה מוכרת בעדה, נעזרים בשירות. כרת בארץ בגלל השינוי בתזונה ובפעילות, אומרת מלקו. "אורח החיים האתיופי היה לעבוד ולח' רוש את הארז, והאכל היה בטעי וארגוני. בארץ כל זה השתנה".

בקשות להקוט גם הם הן שכיחות בעדה, בעיקר בקרב המבוגרים. רים המרגישים שרמם 'מוזהם' לדברי מלקו, 'לרופאים בארץ היה בהתחלה קשה לעכל את זה, אבל עכשיו הם מבינים שהם חוסכים ביקור חוזר של המטופל. הוא מפי' סיק להתלונן ומרגיש יותר טוב, גם אם זו רק אמונה טפלה והכל באש שלו. מטופלים שמבקשים טיפול כזה מרגישים טוב יותר אחרי שנוטלים מהם כמות של כשני מיליליטרים רם. כשלא מבינים אותם והם לא מקבלים את הטיפול, הם מתאשפדים תם או רוקרים את עצמם לבד בית עם סכין, או הולכים למרפא מסו' רתי מהעדה, רבר שעלול לגרום לסיכון ולזיהום".

סיוע כספי

בחדש יוני נערכה פגישה בלשכת סגן הבריאות, יעקב ליצ' מן, באשר למצוקתה הכספית של 'טנא בריאות'. ממשרד הבריאות נמסר כי המשרד מייחס חשיבות רבה לשירותי התרגום הרפואי ולפעילות העמותה. עד לתחילת

בקשות להקוט רם שכיחות בעדה, בעיקר בקרב המבוגרים המרגישים שהרם שלהם 'מוזהם'. לרופאים בארץ היה בהתחלה קשה לעכל את זה, אבל עכשיו הם מבינים שהם חוסכים ביקור חוזר של המטופל